

**EEN CADEAUTJE VAN
*DE FÜHRER***

**EEN CADEAUTJE VAN
*DE FÜHRER***

VERGETEN VERHALEN UIT HET DERDE RIJK

**JUST
PUBLISHERS**

Motto: 'Ich habe in der Emigration nie daran gezweifelt,
daß das "Dritte Reich" untergehen würde.'
– Wilhelm Hoegner
(in 1933 geëmigreerde socialist –
na WO2 minister-president van Beieren)

Auteur Sjoerd J. de Boer
Copyright © 2020 Sjoerd J. de Boer | Just Publishers BV
Uitgever Hans van Maar

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt,
door middel van druk, fotokopie, microfilm, digitale bestanden of op welke
andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Just Publishers BV.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint,
microfilm, digital files or any other means, without written permission from
Just Publishers BV.

Omslagontwerp Ben Gross
Foto's binnenwerk Collectie de Boer
Opmaak Studio Spade, Voorthuizen
Redactie Harry Oltheten
Productie Hanzeboek

ISBN 97890 8975 075 4
ISBN 97890 8975 344 1 (ebook)
NUR 689

WWW.JUSTPUBLISHERS.NL

Inhoud

Proloog	7
1. De Parchimer veemoord	9
Hoe twee beruchte nazi's hun carrière begonnen	9
2. Speelgoedtreintjes, morfine en een tombe in het bos	24
Het ontspoorde leven van Hermann en Carin Göring	24
3. Imitator, kunstenaar of waarzegger?	35
Hitlers 'Odeonsplatz'	35
4. De dood van 'pater' Stempfle	52
Een onopgelost Beiers mysterie	52
5. Een cadeautje van de Führer	66
Hoe Hitler zijn schuldgevoel afkocht	66
6. Hitlers Huisarts	74
De vlucht van 'edeljood' Eduard Bloch	74
7. De 'Bratwurstglöckl' en andere schandalen	87
Hoe een socialistische krant Hitler doorprikte en verdween	87
8. Een SA'er uit de Jüdenstraße	99
Het verdwenen graf van een nazi-martelaar	99
9. De bok van Babelsberg	112
Joseph Goebbels liefdesnest aan de 'Bogensee'	112
10. De doofpot aan de Scharnhorststraße	123
Verhalen van een halflege begraafplaats	123
11. De legende van het zwarte Camelot	150
Himmlers satanische slot Wewelsburg	150
12. Hermann de Makkabeeër	160
'Spontane' wraak om een vermoorde diplomaat	160
13. Een grapje van de Führer?	180
Hoe Hitler zijn vriend Hanfstaengl een poets bakte	180
14. Van Rijksdag tot Stadspaleis	191
Hitlers Unter den Linden	191

15. De mislukte aanslag van een theologiestudent	218
Maurice Bavaud en zijn plan de Führer te vermoorden	218
16. De duurste gevangene ter wereld	235
Het waanzinnige leven van Rudolf Heß	235
Epiloog	261
Locaties	266
Bronnen	281
Artikelen	286

Proloog

Een vertraagde zelfmoord van een Britse Hitleraanhangster, de zware morfineverslaving van Hermann Göring, pooiers vechtend om een prostituee, de MeToo-actrices van Joseph Goebbels, de moord op een nazipater en Adolf Hitler die arm in arm ging met de kliek van het 'braadworstcafé'. Dit boek is een verzameling sensationele en schokkende verhalen over bekende en minder bekende nazi's en hun slachtoffers. De verhalen zijn zo opvallend dat ze niet zouden misstaan in een roddelrubriek of in een misdadprogramma. Het ernstige ervan is echter dat niet één ervan is verzonnen of zwaar aangezet. Dat was in de nazitijd niet nodig.

Hitler gaf verschillende 'cadeautjes' aan de wereld, waarvan de bekendste misschien wel 'Mein Kampf' was. Getrouwde stellen kregen dit boek vol haat aan het begin van een, hopelijk, liefdevol huwelijk, maar Hitler gaf meer 'persoonlijke' presentjes. Bijvoorbeeld een villa aan Eva Braun. Voordat Hitlers geliefde die kreeg, moest ze zich echter zo eenzaam voelen dat ze verschillende pogingen tot zelfdoding deed.

Het waren sinistere 'cadeaus', waar, zelfs als ze onschuldig leken, nog vaak een lelijk verhaal achter schuilging. Als je het woord maar cynisch genoeg gebruikt, kom je in de nazimaatschappij heel veel van dit soort 'cadeautjes' tegen. Zoals een grap, die eigenlijk geen grap was, omdat hij een dodelijke afloop had kunnen hebben. Of een doodstraf na jarenlange trouwe dienst.

Het uitgangspunt bij het schrijven van dit boek was vrijwel altijd een locatie. Bij het zoeken naar informatie over een plek zocht ik naar mensen die dingen meemaakten die van grote invloed waren op hun persoonlijk leven of verbazingwekkend. Of het om daders of slachtoffers ging, maakte niet uit. Vaak waren ze beide. Soms kwam ik een naam tegen die me nog niets zei, maar waarover een verhaal bestond dat me boeide. Soms ging het om een bekendheid over wie ik eerder had gelezen, maar van wie een per-

EEN CADEAUTJE VAN DE FÜHRER

soonlijk drama erg goed paste bij de andere verhalen. Dit boek is daarmee een overzicht geworden van dramatische vertellingen uit de bekende en minder bekende geschiedenis van het Derde Rijk.

Ik heb heel veel bronnen gebruikt, maar ik heb ervoor gekozen geen voetnoten toe te passen. Alle actief gebruikte bronnen zijn uiteraard opgenomen in de bronnenlijst. Zonder het werk van de vermelde auteurs en onderzoekers was van dit boek niets gekomen. Het bezoeken van historische locaties, natuurlijk in het bijzonder van de locaties die in dit boek beschreven worden, kan enorm interessant zijn. Daarom heb ik achterin bij elk hoofdstuk een lijst toegevoegd met, voor zover mogelijk, alle exacte locaties die genoemd worden. Daarmee kan de lezer, met het boek in de hand, zelf de doofpot aan de 'Scharnhorststraße' of de duistere toren van Himmler onderzoeken.

1.

De Parchimer veemmoord

Hoe twee beruchte nazi's hun carrière begonnen

Een vrijdagavond in 1923 in Berlijn. Twee jongemannen stonden, eerst nog twijfelend, voor de ingang van het kantoor van de krant 'Vorwärts', maar liepen even later toch naar binnen, op zoek naar iemand van de redactie. Ze hadden iets opmerkelijks te vertellen, een geheim waarin de linkse krant zeker geïnteresseerd zou zijn. Een van de twee was er direct bij betrokken en kende interessante details. Maar hij had een probleem. Als de organisatie waarvoor hij werkte erachter kwam dat hij uit de school klapte, zou het slecht met hem aflopen.

Dat was al vaker gebeurd. Sterker nog, zo'n soort afrekening was de reden waarom ze hier waren. Maar de waarheid moest verteld worden. En daarin hadden de redacteuren van de krant zeker interesse, vooral toen ze hoorden dat een van de informanten lid was van de dubieuze paramilitaire nationalistische 'Roßbachgroep'. Binnen die groep was een brute moord gepleegd, vertelde de jongen. Een van de leden had zich verdacht 'links' gedragen en moest het veld ruimen. Hij wist precies waar het lijk lag: ergens in een bos vlakbij Parchim. De krant koos ervoor eerst de politie in te lichten en publiceerde pas vier dagen later wat die had geconstateerd. Op de voorpagina van 'Vorwärts' stond: 'Beestachtige moord op lid Roßbachbeweging – Lijk gevonden'.

Sfeer van geweld

Het was groot nieuws, ook al kwamen dit soort moorden in deze periode in Duitsland veel vaker voor. De jongemannen die na de Eerste Wereldoorlog waren teruggekomen van het front, ontdek-

ten dat er maar weinig plaats voor hen was. Omdat ze moeilijk aan het werk kwamen, sloten veel soldaten zich aan bij vrijkorpussen, die een directe voortzetting waren van het leger. Wapens mochten ze niet dragen, maar dit gebeurde volop en verder was er, behalve dat er geen front meer bestond, maar weinig veranderd. De vrijkorpussen hadden, net als het leger, een sterk hiërarchische organisatie en werkten eigenlijk altijd met eenzelfde soort bevelsstructuur. Wie zich niet kon of wilde voegen, kreeg een aframmeling.

Van 1919 tot halverwege 1922 vonden er in Duitsland 376 politieke moorden, of mysterieuze veemmoorden plaats waarvoor de leden van rechtse organisaties voor 94 procent verantwoordelijk waren. Ook de Parchimer moordzaak was gepleegd door nationalisten. Achteraf gezien was dit echter een heel speciale moord. Vooral omdat twee later uiterst beruchte nazi's er een belangrijke rol bij speelden.

Moord in Parchim

In de buurt van Parchim waren twee landgoederen, 'Herzberg' en 'Neuhof', waar mannen van de 'Roßbachgroep' woonden en werkten als landarbeider of als lid van de gewapende bewakingsmacht voor de grootgrondbezitters.

Een van de werknemers op landgoed 'Herzberg' was de 23-jarige Walter Kadow. Hij was opgeleid tot leerkracht en had na zijn dienstdienst een tijdje als hulponderwijzer gewerkt. In februari 1923 sloot hij zich aan bij de 'Roßbachgroep'. Maar hij lag slecht binnen de groep. Hij schepte op over zijn rang in het leger en hij verzong een aantal onderscheidingen die hij gekregen zou hebben. Daarnaast had hij een voorschot, dat voor hem en zijn collega's was bedoeld, in eigen zak gestoken. Zijn vreemde gedrag werd erg verdacht gevonden en Kadow laadde al snel de verdenking op zich een communistische spion te zijn.

Met de klacht over Kadow gingen de andere werknemers naar landgoedbeheerder Martin Bormann, een van de twee beruchte nazi's die bij de duistere zaak in Parchim betrokken waren. Bor-

mann beval Kadow het bedrag terug te betalen, waarna hij ontslagen zou worden, maar Kadow ging ervandoor zonder een cent te betalen. Omdat het om een aanzienlijk voorschot ging, hoopte Bormann hem ooit te pakken te krijgen. Op beide landgoederen werd afgesproken dat ze Kadow, als hij zich ooit weer eens zou vertonen, zouden vasthouden, totdat zijn schuld vereffend was.

Luisenhof

Als de landarbeiders na het werk iets gingen drinken, deden ze dat vaak in de herberg 'Luisenhof' in Parchim. Deze herberg, waarin zich ook een winkel bevond, werd gerund door Franz Massolle, die een bijbaantje had als kassier van de onder de 'Roßbachers' populaire Duitsnationale Vrijheidspartij. Bormann kende Massolle goed en bracht hem van de kwestie Kadow op de hoogte, omdat het te verwachten was dat Kadow zich wel weer eens in de kroeg zou vertonen. Bormann vroeg Massolle hem een bericht te sturen zodra dat het geval was.

Op de laatste dag van mei kwam Kadow inderdaad de zaak van Massolle binnen en vroeg hem om een lening, opdat hij naar het Roergebied kon afreizen. Massolle schonk hem eerst maar eens een paar borrels in, en ging daarna naar de winkel naast de herberg. Daar probeerde hij een telefonische verbinding tot stand te brengen, maar dat lukte niet. Daarom sprong Massolle op zijn fiets en begaf zich zo snel mogelijk naar Bormann die op het landgoed 'Herzberg' werkte.

Daar bracht hij Bormann op de hoogte van Kadows komst en vertelde hem dat hij om een lening had gevraagd, opdat hij ervandoor kon gaan. Kadow was duidelijk niet in staat zijn schulden terug te betalen, dus besloot Bormann hem een ouderwets pak rammel te laten geven. Daartoe stuurde hij een aantal medewerkers met paard en wagen naar Parchim.

Het was al laat in de avond toen ze arriveerden, maar Kadow was er nog. Hij lag in benevelde toestand languit op een sofa. De kroeg was inmiddels gevuld met 'Roßbachleden', onder wie de latere kampcommandant van 'Auschwitz', Rudolf Höss van het

landgoed 'Neuhof'. De mannen in de kroeg hadden Kadow met opzet te veel laten drinken en toen hij weerloos lag te slapen, pakte een van hen zijn tas en nam die mee naar de winkel. Daar konden ze de inhoud rustig bekijken. Er zat een lidmaatschapskaart in van een communistische jeugdbeweging en andere verdachte paperassen, zo beweerden de mannen later. Dat was het bewijs dat hij inderdaad een communistische spion was. Ze moesten hem maar eens een lesje gaan leren.

Maar het was inmiddels al zo laat dat de politie kwam om de kroeg voor de nacht te sluiten. De mannen van 'Roßbach' stelden daarop voor nog een kroeg te bezoeken, eentje met vrouwelijke 'bediening'. Kadow, die net wakker was geworden, voelde daar wel wat voor en ging mee. De paard-en-wagen werd voorgereden en Kadow nam midden daarop plaats. Om hem heen zaten zijn 'goede' Roßbachvrienden. Voorop de bok, naast de voerman, zat Rudolf Höss.

Naar het bos

Na een straat of twee was de rand van de stad al bereikt en begon het duidelijk te worden dat de kar helemaal niet op weg was naar een andere kroeg. Kadow voelde, ondanks zijn drankgebruik, aan dat er iets niet in de haak was en probeerde van de kar te klimmen. Hij stond op en deed een poging tussen de mannen door te komen, maar dat lukte niet. Ze duwden hem terug en toen een van hen, Karl Zabel, zijn pistool pakte en hem onder schot nam, ging Kadow weer zitten. Dat dit verkeerd zou kunnen aflopen, moet hij vanaf dat moment hebben geweten.

Vlak na een spoorwegovergang buiten de stad kreeg Kadow zijn eerste aframmeling. Er woonde vrijwel niemand bij het spoor dus kon Zabel zich ongestoord op hem uitleven met zijn wandelstok. De andere mannen hadden daar wel schik in en deden mee, met de vuist of met een gummiknuppel. Höss deed niets, zo zou later blijken, en ook de labiele Bernhard Jurisch hield zich afzijdig. De mannen sloegen op Kadow in totdat hij onder het bloed zat en het uitschreeuwde. Maar er was, behalve zijn belagers, niemand die hem hoorde.

Toen ze voorlopig klaar waren, boog de paard-en-wagen af in de richting van het landgoed 'Neuhof', waar Höss en een aantal andere mannen woonden. Het landgoed bestond uit een groot landhuis met landerijen, een aantal huisjes voor de arbeiders en een winkeltje.

Bij een weiland stopte de wagen en de mannen klommen van de kar. Toen Kadow dat ook had gedaan en vaste grond onder zijn dronken voeten voelde, begon ineens iedereen op hem in te slaan. Kadow probeerde zijn hoofd met zijn armen te beschermen en kermde om genade. Maar genade kreeg hij niet. Höss pakte een stevige boomtak en sloeg hem daarmee zo vaak en zo hard op zijn hoofd dat er in zijn schedel een gapende wond ontstond en hij, onder het bloed, rochelend in elkaar zakte. Hij was er zo slecht aan toe dat Jurisch, die in eerste instantie niet had meegedaan, voorstelde de bewusteloze Kadow een genadeschot te geven.

Dat werd voorlopig uitgesteld. Kadow werd op de kar gesmeten en naar een steenbakkerij op het landgoed gereden, waar de mannen overlegden of ze hem naar het ziekenhuis zouden brengen of inderdaad zouden doodschieten. Höss stelde het laatste voor en wilde hem in het bos, dat direct achter het landgoed lag, begraven. Daarmee ging iedereen akkoord.

Het was midden in de nacht en inmiddels 1 juni toen ze het bos bij landgoed 'Neuhof' inreden. Op de kar zaten de opgefokte mannen en hun bewusteloze 'vriend'. Nadat de paarden waren stilgezet pakte de mannen Kadow en legden hem op de grond in een open stukje bos met wat jonge aanplant. En daar gebeurde het. Een van de kerels pakte zijn zakmes, liep naar de bijna roerloos liggende Kadow en sneed zijn strot door. Maar dood was hij niet. Hij rochelde nog. Toen klonken twee schoten door het bos.

Rechtvaardiging

Na de moord gingen paard-en-wagen terug naar het landgoed 'Neuhof', waar de wagen, die nog onder het bloed zat, uitgebreid werd gereinigd. Kadows rugzak was samen met zijn schoenen meegenomen uit het bos en werd samen met de inhoud verbrand. Dat was eigenaardig, want in de tas, zo beweerden de daders later,

zouden de bewijzen hebben gezeten van Kadows spionageactiviteiten. Russisch geld, papieren, de lidmaatschapskaart van een communistische beweging, alles wat ze later zeiden te hebben gezien, ging in vlammen op.

Nog vreemder was het dat de mannen die zo hard bezig waren geweest sporen uit te wissen, het lijk nog niet hadden begraven. Höss en Zabel kwamen er de volgende ochtend voor terug en begroeven het in een kuil van een meter diep. Waren ze zo zeker van hun zaak dat mensen uit de nederzetting die hem mogelijk zouden vinden hun mond niet voorbij durfden te praten?

Ondanks de onzorgvuldigheden van de mannen wist niemand waar Kadow was. Op de landgoederen ging het verhaal over zijn moord wel rond, maar officiële instanties kenden die roddels niet en blijkbaar werd hij niet gemist. Martin Bormann, die niet op de kar had gezeten, kreeg uiteraard te horen wat er was gebeurd. Hij had de opdracht gegeven Kadow af te tuigen en van de voerman kreeg hij de volgende dag te horen hoe het uit de hand was gelopen. Bormann moest open kaart spelen met zijn meerderen en men besloot het verhaal de wereld in te helpen dat Kadow naar het Roergebied was verdwenen, zoals hij daadwerkelijk had gewild. De mannen die op de kar zaten, werden naar verschillende andere landgoederen gestuurd, met de opdracht zich voorlopig koest te houden. Valse papieren en financiële ondersteuning kregen ze onder andere van de 'Roßbachorganisatie'.

Stilzwijgen doorbroken

Bormanns list werkte tot Bernhard Jurisch, de labiele jongeman die zich in het begin van de afstraffing nog afzijdig had weten te houden, het stilzwijgen verbrak op de redactie van de 'Vorwärts'. Uit de publicatie over de moord bleek dat de krant dacht dat de moord inderdaad was gepleegd omdat Kadow dubbelspel had gespeeld. Hij was als sympathisant van de communistische partij binnengedrongen in een nationalistisch bolwerk en dat was de reden voor de anderen hem met hun 'legerrevolvers' om te brengen. Vooral dat laatste was belangrijk omdat de krant zich al veel

langer druk maakte over de politieke moorden in Duitsland en het verband wilde blootleggen tussen de 'Roßbachorganisatie', nationalistische politieke partijen en de moord in Parchim, zodat de 'Roßbachgroep' eindelijk ontmanteld kon worden.

Verder vond de krant dat de zaak moest worden behandeld door een rechtbank in Leipzig die speciaal voor dit soort zaken was opgericht. De lokale aanklager van Mecklenburg-Schwerin vond men op de redactie niet objectief genoeg en dat was niet zomaar een slag in de lucht. De partijdigheid in de rechtspraak was in die tijd in Duitsland enorm. Voor de 354 moorden die vermoedelijk door rechtse verdachten gepleegd waren, belandden maar 28 daders een paar maanden in de cel. Bij geen enkele zaak werd de doodstraf uitgesproken. Voor de 22 linkse moorden die in dezelfde periode plaatsvonden, kregen 18 verdachten een gevangenisstraf, zelfs een van vijftien jaar. Tien van de linkse verdachten kregen de doodstraf.

De lokale openbare aanklager had al eerder laten blijken dat hij de politieke moord als een normale misdaad wilde behandelen en dat zou de maximale lengte van de straf behoorlijk drukken. Toen ook nog bleek dat hij twee van de betrokkenen, koopman Franz Massolle en fabrikant Von Hardt, had vrijgelaten, waren voor de krant de rapen gaar. Massolle was de eigenaar van de winkel naast de 'Luisenhof' waar Kadow zijn laatste bier had gedronken en hij was het die had doorgegeven dat Kadow in de kroeg onder zijn dak was gesignaleerd. Hij stond dus aan de basis van de lynchpartij.

De nationalist Von Hardt was die avond ook aanwezig geweest in de kroeg en hij had daar nadrukkelijk voor de mannen gesproken over de noodzaak verraders en communistenleiders te doden. Hij zou het zelf gedaan hebben, zei hij, als hij jonger was geweest en geen gezin had gehad om voor te zorgen. Het zou ook Von Hardt zijn geweest die in eerste instantie belde met 'Gut Herzberg' om aan te geven dat Kadow er was. Alleen omdat het mislukte verbinding te maken, was Massolle naar het landgoed gegaan.